ד: שנים אוחזין פרק ראשון בבא מציעא

לעולם שתים חייב. ומע"ג דשתים חייב משיב ליה רבי עקיבא משיב אבידה דכתמר שתים נראה יותר נראמן לפי שהשטר מסייעו: **לעולם** שתים פטור והילך חייב. וא"ת כיון דהילך חייב כי אמר נמי שתים אינו כופר הכל וכי אמר שלש יהא נראמן במיגו דאי בעי אמר שתים ומאי טעמא דרשב"א וי"ל דס"ל דמה שהשטר מסייעו אינו טוען ברלון לפי שנראה שמחמת השטר מודה ואם לא היה השטר היה כופר הכל: **אין** נשבעין על כפירת שעבוד קרקעות. וא"ת למ"ד בפרק גט פשוט (כ"ב דף קעה:) שעבודא דאורייתא מודה מקצת הטענה למה נשבע הא כופר שעבוד קרקעות וי"ל שמחל לו השעבוד או שאין לו כלל קרקעות אפי' משעבדי אבל לרבי יוחנן דאמר בפ' שבועת הפקדון (שבועות דף לז: ושם ד"ה ואין) כופר בממון שיש עליו עדים חייב קרבן שיש עליו שטר פטור משום דכופר שעבוד קרקעות דעדים לא משיב כופר שעבוד קרקעות אע"ג דסבר ר' יוחנן שעבודא דאורייתא היינו משום כיון שהפקיעו חכמים השעבוד במלוה ע"פ משום פסידא דלקוחות משיב כאילו מחל לו השעבוד ומירי דאית ליה משעבדי ולית ליה בני חרי דאי אית ליה בני חרי אפי' יש עליו עדים פטור ואי לית ליה אפי' משועבדים אפילו יש עליו שטר חייב: **אין** נשבעין על כפירת בו'. לספרים דגרסי בגרייתא ר"ע אין להקשות הא ר"ע דרש ריבויי ומיעוטי פ"ק דשבועות (דף ד: ושם ד"ה רבי) ובפרק ג' מיניס (מיר לה. ושם) ומאן דדרש ריבויי ומיעוטי אינו ממעט קרקעות כ"א שטרות דדמוכח בפרק הגזל כתרא (ב"מ דף קח:) והיכי קאמר הכא אין נשבעין על כפירת שעבוד קרקעות וי"ל שיש לו שום מיעוט למעט קרקעות וכן ל"ל לקמן בפ' השואל (דף ק: ושם ד"ה ר"מ) אלינא דר"מ דאית ליה נשבעין אעבדים ולא אקרקעות ואע"ג דעבדים הוקשו לקרקעות לכ"ע דמהאי טעמא עבד נקנה בכסף בפ"ק דקדושין (דף כב:) אלא דר"מ דרש ריבויי ומיעוטי להוציא שערות ויש לו שום מיעוט למעט קרקעות ובאותו מיעוט אין למעט עבדים אע"ג דהוקשו לקרקעות דדמוכח במרובה (כ"ק פג. ושם ד"ה ומה) דמאן דדרש ברבוה ומיעט וריבה לריך שני מיעוטי לקרקעות ועבדים ואע"ג דרשב"א היה תלמידו של ר"ע אין לחוש מה שחולק עמו והוזכר בקודש דכעין זה מלינו לקמן (דף ז.) גבי שיש אדוקים בשטר דפליג רבי עם רשב"ג אביו ויש ספרים דגרסי הכא ר' יעקב: **האי** כלים ובלים חייב. הוה מלי לשנויי בחפר בה בורות שיחין ומערות כדנסמוך: [**הודה** במקצת כלים חייב. ואע"ת יהא נראמן במיגו דאי בעי כפר בכלים והיה מודה במקצת קרקעות וי"ל שמא חפץ בקרקעות יותר] פ"ת:

סלעים דינרין מלוה אומר חמש ולוה אומר שלש ר"ש בן אלעזר אומר הואיל והודה מקצת הטענה ישבע[ה] ר"ע אומר [א]אינו אלא כמשיב אבידה ופטור קתני מיהת רשב"א אומר הואיל והודה מקצת הטענה ישבע טעמא דאמר שלש הא שתים פטור והאי שטר דקמודי ביה הילך הוא וש"מ הילך פטור לא לעולם אימא לך שתים חייב והאי דקתני שלש לאפוקי מדר' עקיבא דאמר משיב אבידה הוי ופטור קמ"ל דמודה מקצת הטענה הוי וחייב אי הכי רשב"א אומר הואיל והודה מקצת הטענה ישבע אף זה ישבע מבעי ליה אלא לעולם שתים פטור והילך חייב ושאני הכא דקא מסייע ליה שטרא אי נמי [ב]משום דהוה ליה שטר שעבוד קרקעות [ג]=ואין נשבעין על כפירת שעבוד קרקעות איכא דמותיב מסיפא ר"ע אומר אינו אלא כמשיב אבידה ופטור טעמא דאמר שלש הא שתים חייב והא שטר [ד](ביון) דקא מודי ביה בהילך דמי ש"מ הילך חייב לא לעולם אימא לך שתים נמי פטור והאי דקתני שלש לאפוקי מדרשב"א דאמר מודה מקצת הטענה הוי וחייב קמ"ל דמשיב אבידה הוי ופטור הכי נמי מסתברא דאי סלקא דעתך שתים חייב בשלש היכי פטר ליה ר"ע [ה]האי אערומי קא מערים סבר אי אמינא שתים בעינא אשתבועי אימא שלש דאהוי כמשיב אבידה ואיפטר אלא ש"מ [ו]שתים נמי פטור אלא קשיא לרבי חייא שאני התם דקא מסייע ליה שטרא א"נ משום דהוה ליה שטר שעבוד קרקעות ואין נשבעין על כפירת שעבוד קרקעות מתיב מר זוטרא בריה דרב נחמן [ז]דטענו כלים וקרקעות הודה בכלים וכפר בקרקעות הודה בקרקעות וכפר בכלים פטור הודה מקצת קרקעות פטור [ח]מקצת כלים חייב טעמא דכלים וקרקעות דקרקע לאו בת שבועה היא הא כלים וכלים דומיא דכלים וקרקעות חייב היכי דמי לאו דאמר ליה הילך וש"מ הילך חייב לא לעולם אימא לך כלים וכלים נמי פטור והא דקתני כלים וקרקעות הא קמ"ל הודה במקצת כלים חייב אף על הקרקעות מאי קמ"ל זוקקין [ט]תנינא [י]זוקקין הנכסים שאין להן אחריות את הנכסים שיש להן אחריות לישבע עליהם הכא עיקר התם אגב גררא נסבה ולמאן

סלעים דינרין. שטר שכתוב בו פלוני לוה מפלוני סלעין ולא פירש כמה וכן שטר שכתוב בו דינרין סתם: **אינו אלא כמשיב אבידה.** מדהוה ליה למימר שתים והשטר מסייעו דכיון דלא פירש ניכרים שסתים הוו לכך לא הוצרך לפרש דמיעוט סלעים כ' וכיון דאמר ג' משיב אבידה הוא וחכמים פטרו את משיב אבידה מן השבועה דתנן המוצא את המציאה לא ישבע וכו' (ניטין דף מח:): **טעמא דאמר שלש.** קס"ד השתא דמייתי מיומתא מדנקט פלוגתייהו בשלש ומשם ולא נקט ולוה אמר שתים ש"מ בשתים לא ממייב ליה רשב"א וכדמפרש ואזיל דכיון דכל הודאתו בשטר כתובה דשטר נמי שתים משמע וכל משמעות השטר הילך הוא שהרי הקרקעות משועבדים על כך אבל כי אמר שלש סלעים שלשי מלוה ע"פ הוא דלאו בשטר כתובה ואין הקרקעות משועבדים ולאו הילך הוא: ה"ג **ושטרא דקמודה הילך הוא** וא"ג כיון דקמודה ביה דבלאו הודאתו נמי כל שטרי הילך הוא. וה"פ ומאי דקמודה ביה דכתוב בשטר הילך הוא: **לאפוקי מדר"ע כו'.** דאי תנא שתים לא הוה פליג ר"ע: **א"ה.** דבשתים נמי חייב אמאי תנא הואיל והודה מקצת הטענה ישבע רשב"א אומר אף זה ישבע מבעיא ליה ומדנקט הואיל משמע דחיובא משום דגרם לעצמו שהודה במקצת דהשתא הוא דהוא הודאה משום דסלע שלשי לאו הילך הוא אבל שתים לא הוי הודאה משום הילך: **אלא לעולם כו'.** אלא אי אית לך למרוצי תרין הכי לעולם כדקאמרת הא שתים פטור וטעמא לאו משום הילך דהילך בעלמא חייב: **ושאני הכא דקא מסייע ליה שטרא.** העדים המתומים על השטר מעידין כדבריו שלא היו אלא שתים ולכך לא פירשו מניין הלכך ס"ל שבועה: **א"נ.** להכי לא הוי שתים הודאה לחייבו שבועה לפי שהשטר אומר כן ושטר הוי שעבוד קרקעות וכשם שאין נשבעין על כפירת קרקעות כך הודאתן איננה מביאה לידי שבועה דקרקעות אמעוט מתורת שבועה כמס' שבועות פ' שבועת הדיינין (מב:) אבל כי אמר מלוה חמש ולוה שלש אינה כפירה והודאה כמה שאין כתוב בשטר: **הא שתים.** דליכא משיב אבידה: **חייב.** מדלא תנא פטור בשתים וימא טעמא דמשום הילך: **מודה מקצת הוי.** ואינו משיב אבידה דאינעלומי מערים מערים אלא משיב אבידה הוי: **הכי נמי מסתברא.** דבשתים פטור: **ואלא קשיא לרבי חייא.** דהא איכא למידק מינה דשתים פטור כדאמרינן דאי ס"ד כו': **שאני הכא.** האי דקאמר שתים פטור טעמא דאי משום הילך אלא דקא מסייע ליה שטרא: **טענו.** מכירו בב"ד כלים וקרקעות: **פטור.** דלא כפירתו ולא הודאתו מביאתו לידי שבועה: **חייב.** אף על הקרקעות ישבע כדאמרינן לקמן שהנכסים שאין להן אחריות זוקקין את הקרקעות ישבע אליהן משנתחייב ישבע על המטלטלין ומגלגלין עמהם שבועת קרקע: **דומיא דכלים וקרקעות.** שכלים שהודה עליהם מונחים לפניו ואי"ל הילך: **זוקקין.** המטלטלין זוקקין הקרקעות ישבע ע"י גלגול: **תניא.** בקדושין (דף סו.) הנכסים שאין להן אחריות זוקקין את הנכסים שיש להן אחריות ישבע עליהם: **הכא עיקר.** שמשנה זו שנויה במסכת שבועות (דף לח.): **אגב גררא נסבה.** דאחיירי התם בנכסים שאין להם אחריות נקנין עם נכסים שיש להן אחריות בכסף בשטר ובמזקה ואגב דאחיירי דנקנין עמהם תנא בהדיה זוקקין אותן לישבע עליהם: **למאי**

דקתני הודה במקצת כלים מיגו דנתחייב שבועה בכלים נשבע גם על הקרקע בזקיקה זה מקום עיקור. והתם בקידושין פ"א דקתני זוקקין את הנכסים שיש להם אחריות לישבע עליהם [אגב] גררא נסבה.

עין משפט נר מצוה

סז א מיי' פ"ד מהל' טוענן ונטענן הל' ה סמג עשין לה טוש"ע ח"מ סי' פח סעיף לג:
יז ב מיי' שם פ"ה הל' ח סמג שם טוש"ע ח"מ סי' לה ס"ח:
יח ג (מיי' פ"ד שם הל' ה) סמג שם טוש"ע ח"מ סי' פח סעיף לג:
יט ד ה ו מיי' פ"ה שם הל' ג סמג שם טוש"ע ח"מ סי' לה סעיף ה:

רבינו חננאל

מודה מקצת הטענה הוא ומתני' תקנת חכמים היא וכו' יוחנן. מיתיבי סלעין דינרים וכו'. פי' שטר שכתוב בו סתם סלוני חייב לפלוני סלעים או דינרין. מלוה אמר ה' סלעים חייב לי ולוה אמר ג' ר' שמעון בן אלעזר אומר הואיל והודה מקצת הטענה ישבע. ודייקי' טעמא דהודה בג' הא הודה בב' פטור מאי טעמא דשטר כיון דמודה במלוה בשטר כי הילך דמי דקיימא לן מלוה בשטר תורתו בקרקע והמודה בקרקע הילך הוא ודייקי' דבשתים פטור קשיא לר' חייא. ופריק לא ואפילו הודה בשתים חייב והאי דקתני ג' לאפוקי מדר' עקיבא דאמר הודאתו בשלישית משיב אבידה הוי מינו דאי בעי אמר תרתי כדכתיב בשטר סלעים ואמר ג' משיב אבידה הוא ופטור משבועה. ואקשי' אי הכי דר' שמעון אפילו בשתים מחייב והוא הדין לג' אף זה חייב לישבע היה לו לומר. ופריקי' לעולם שתים פטור ושאני הכא משום דמסייע ליה דכתיב בה סלעין וסתם סלעין שתים הן. אי נמי משום דהוי שטר שיעבוד קרקעות ואין נשבעין על כפירת שעבוד קרקעות. פי' נמצא המלוה טוענו ה' סלעין ועדי השטר מעידין שחייב לו' סלעים לא פחות משתים לדברי ר' חייא ראמר מנה לי בידך והלה אומר אין לך בידי כלום ועדים מעידים אותן ג' אותן ג' נותן לו ונשבע על השאר וכל שכן בשמודה לו במקצת היה מן הדין לחייבו שבועה גם בשמודה בשתים ואמר לך ר' חייא כי קאמינא במלוה על פה אבל במלוה בשטר דשעבודיה על הקרקע כאילו קרקע בה' סלעין הוא דטענין ומודה לו במקצת מן הקרקע ובשאר כופר בו. ותנן אין נשבעין על הקרקעות וכשם שאם יטען עליו שדה זו בידך שלי הוא והלה נופר בו אין חייב שבועה עליה כך הטוען על חבירו בשעבוד קרקעות והלה כופר בו אין חייב שבועה על כפירתו. ור' שמעון סבר הא דטעין עליה בה' סלעין תרתי מינהון בשטרא והלה מינהון על פה כפר בחלת פטור כדתנן מנה לי בידך והלה אומר אין לך בידי כלום פטור. הודה אחת מן השלש חייב. ומותבינן חוב מדברי ר' עקיבא דפטר בג' וכל שכן בב' והנה דפריש להו שטרא

ט) קשיא לרבי חייא. ופריק שאני הכא דקא מסייע ליה שטרא. אי נמי משום דהוי ליה שטר שעבוד הילך הוא וקתני פטור ט)

ט) לפנינו הגי' הא שתים חייב וש"מ דהילך חייב ואמנם רבינו נראה דגרס וכ"ש בשתים וד' רבינו ז"ל הגיה בש"מ כלן בשמו פ"ש.

מסורת הש"ס

א) [כ"ב קמח:], ב) [שבועות לז:], ג) [מנחות פז:], ד) ועי' בפ' ת"ש שמקיים בי' הספרים, ה) [לקמן מ.], ו) שבועות לח: מ., ז) לקמן ק: קדושין סו. שבועות לח: מ.: ח) [עי' תוס' סוטה ד. ד"ה כן שמא].

גליון הש"ס

תוס' ד"ה אין וכו' והמחבר קרים. עי' תוי"ט פ"ג משנה י דכלים:

מוסף רש"י

ר"ע אומר אינו אלא כמשיב אבידה. כשלא השביר. דאי הוה נמי הוה אמר אינו אלא שנים. דשלשין תרי משמע, והוה מיעטיה משעבד דמפרש משום דקא מסייע ליה שטרא (השב"ם ב"ב כב:). דהוה ליה שטר שעבוד קרקעות. ממון שהקרקעות משועבדים לו וכיון כי כפיר בקרקעות וקיימא לן דאין נשבעין על הקרקעות (שבועות לז:). הודה במקצת הקרקעות פטור. משום דאי"ל אינו לא יכול הקרקעות ולא שבועה. שאין דין שבועה בקרקעות (שבועות מב:). מקצת כלים. הוה בתקצת כלים, דאיכא הודאה וכפירה בלאו קרקעות, חייב. ליכא אף על הקרקעות ע"י גלגול שבועה, דילפינן לה בפ"ק דקדושין (מ:) מקרא (שבועות מב:). זוקקין כו'. לישבע עליהם. אע"ג דאין נשבעין על הקרקעות לבדן, כדנפקא לן בשבועות (מב:) היכא דטענו כלים וקרקעות ונתחייב ליכבע על המטלטלין, איקרקע המטלטלין את הקרקעות ליכבע עליהן, האי איקרקע מנכסים קאי שאין להם אחריות ולאו אגבא דין (דקדושין כו:). זוקקין. נזרקין (שבועות מב:).

רבינו חננאל (המשך)

קרקעות כו'. כדפרשינן לזה לעילא. ש"מ דדברי הכל הודה בשתים פטור כי פליגי בשמודה בג'. ר' עקיבא סבר מינו דאי בעי אמר שתים ואמר ר' משיב אבידה הוי ופטור דכי אמרה אבידה תורה כי הוא זה דשמעינן מיניה מודה מקצת הטענה חייב הא פריש רבה טעמא דקא דאמר מפני מה אמרה תורה מודה מקצת הטענה ישבע חזקה אין אדם מעיז פניו בפני בעל הובו והאי בכולה בעי דליכפריה וכו' והאי כיון דאית ליה עליה שטרא לא יכול לכפור בכל ליה עליה הדין דינא הלכך פטור הוא. ור' שמעון סבר לא שנא אלא הרי הוא ככל שטנתא דעלמא הכופר בכל פטור והמודה במקצת חייב. חוב אקשינן מהא טענו כלים וקרקעות וכו'. ופשוטה היא. פי' הכא עיקר התם אגב גררא נסבה. הכא בשבועות

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com